

CHROŃMY PRZYRODĘ OJCZYSTĄ

Urzędowy Biuletyn Informacyjny Delegata Ministra Oświaty do Spraw Ochrony Przyrody

Nr 2

OCHRONA GATUNKOWA ZWIERZĄT

Ustawa z dnia 22 września 1946 r. o ratyfikacji konwencji w sprawie regulowania oczek sieci rybackich i wymiarów ryb, podpisanej w Londynie dnia 5 kwietnia 1946 r.

(Dz. U. R. P. z dnia 21 listopada 1946 r., nr 61, poz. 338)

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Krajowej Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji podpisanej w Londynie dnia 5 kwietnia 1946 r. konwencji w sprawie regulowania oczek sieci rybackich i wymiarów ryb.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Zagranicznych, a wykonanie powyższej konwencji — Ministrowi Żeglugi i Handlu Zagranicznego.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka-Morawski

w/z. Minister Spraw Zagranicznych:
Józef Olszewski

Minister Żeglugi i Handlu Zagranicznego:
Stefan Jędrychowski

**Zarządzenie Wojewody Olsztyńskiego z dnia 28 stycznia 1947 r. l. dz.
3389/Sp./46 o ochronie niektórych zwierząt łownych**

(Olsztyński Dziennik Wojewódzki nr 3 (17) z dnia 10 lutego 1947 r.,
poz. 19)

Na podstawie art. 51 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim (Dz. U. R. P., nr 110, poz. 934) w brzmieniu ustalonym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. (Dz. U. R. P. nr 67, poz. 622) oraz § 1 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 9 października 1932 r. o przekazaniu Wojewodom uprawnienia zawartego w art. 51 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim, oraz w uzupełnieniu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 6 września 1946 r. o ochronie niektórych zwierząt łownych (Dz. U. R. P. nr 46, poz. 263)

zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadza się czas ochronny na terenie województwa olsztyńskiego:

- 1) dla jarząbków od 16 stycznia do 30 listopada,
- 2) dla lisów od 1 marca do 30 czerwca.

§ 2. Zabrania się całkowicie polowania na:

- 1) głuszce,
- 2) cietrzewie,
- 3) żurawie,
- 4) kormorany,
- 5) bobry.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje do dnia 31 grudnia 1947 roku.

Wojewoda:
Dr Z. Robel

OCHRONA LASÓW

**Pismo Wojewody Krakowskiego z dnia 16 grudnia 1946 r. Do L: A.A. 1/2/27/46
w sprawie ochrony lasów, parków i alei**

1. Do Prezydenta miasta Krakowa

Stwierdzono w ostatnim czasie, że lasy w okolicach miasta Krakowa, a zwłaszcza Las Wolski i jego zagajniki, jako też parki i aleje miejskie są nadal wprost barbarzyńsko niszczone przez wycinanie drzew i krzewów, ścinanie wierzchołków tychże i oblamywanie gałęzi (modrzew itd.), co dotyczy również roślin dziko rosnących, sprzedawa-

nych w Krakowie. Stwierdzono również, że zwierzyna ulega niszczeniu przez klusowników, a śpiewające ptactwo jest chwytane. Ten stan powoduje oczywiście nicobliczalne wprost szkody natury gospodarczej i kulturalnej i musi ulec zmianie. Zgodnie przeto z uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej z 29 sierpnia 1946 r. — zwracam się do Obywatela Prezydenta o co rychlejsze przedsięwzięcie wszelkich energicznych kroków, celem bezwarunkowego zapobieżenia dalszym, niedopuszczalnym dewastacjom drzewostanu, krzewów i roślin, jako też niszczeniu zwierzyny i ptactwa.

W szczególności zechce Obywatel Prezydent spowodować bezwzględnie:

a) zreorganizowanie tamtejszej straży leśnej w lasach gminy, a w szczególności w Lesie Wolskim, jako też straży ogrodowej dla ochrony parków i alei publicznych i należyte przeszkolenie tejże w zakresie jej obowiązków.

b) umieszczenie w tych lasach stosownych tablic ostrzegawczych,

c) donoszenie do Starostwa Grodzkiego wszelkich osób dopuszczających się powyższych wykroczeń, celem surowego i przykładowego ukarania oraz orzeczenia nawiązki, względnie odszkodowania,

d) ogłoszenie stosownej odezwy do ludności o poszanowaniu lasów i parków miejskich i o ochronie przed dewastacją z ostrzeżeniem, że wszelkie wyżej wyszczególnione wykroczenia będą przez Starostwo Grodzkie surowo karane, niezależnie od orzekania nawiązki, względnie odszkodowania,

e) ustalenie i zapewnienie współdziałania organów Milicji Obywatelskiej w zakresie zapobiegania i tępienia powyższych wykroczeń.

O wydanych zarządzeniach przedmiotowych zechce Obywatel Prezydent co rychlej donieść mi, z powołaniem się na niniejsze pismo.

Wojewoda:

Dr K. Pasenkiewicz

2. Do Dowódcy Okręgu Wojskowego w Krakowie

Zgodnie z uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej z dnia 29 sierpnia rb. jako też w interesie koniecznej ochrony przyrody, stanowiącej dobro publiczne wysokiej wartości gospodarczej, kulturalnej, zdrowotnej i naukowej, oraz w związku z ogólną akcją ochrony przyrody, zwracam się do Obywatela Generala z prośbą o wydanie stosownego rozkazu podległym jednostkom W. P. kategorycznie zabraniającego samowolnego wycinania drzewek, gałęzi i zieleni w lasach, a w szczególności w lasach podmiejskich a zwłaszcza w Lesie Wolskim w Krakowie.

Wojewoda:

Dr K. Pasenkiewicz

3. Do Wojewódzkiego Komendanta Milicji Obywatelskiej w Krakowie

Wobec dalszych, coraz częstszych przejawów niszczenia drzew i krzewów w lasach i parkach publicznych, trawników, skwerów, ogrodzeń w ogrodach administrowanych przez zarządy państwowe, jako też w ośrodkach i resztówkach poparcelacyjnych, jako też wobec masowego wprost niszczenia zwierzyny i chwytania śpiewającego ptactwa, który to niedopuszczalny stan przynosi nieobliczalne szkody natury gospodarczej i kulturalnej — powołuję się na rozkaz nr 126 Komendy Głównej Milicji Obywatelskiej z 27 sierpnia 1945 r. i proszę o rychłe wydanie podległym organom M. O. stosownych zarządzeń w zakresie ochrony przyrody, a w szczególności w zakresie współdziałania organów Milicji Obywatelskiej z władzami administracji ogólnej, o ile zaś chodzi o lasy gmin miasta Krakowa, a w szczególności o Las Wolski z Zarządem Miejskim w Krakowie, celem bezwarunkowego zapobieżenia dalszym niedopuszczalnym dewastacjom oraz celem energicznego tępienia odnośnych wykroczeń.

Wojewoda:
Dr Pasenkiewicz

ZABYTKI PRZYRODY

Ochrona drzew zabytkowych

Urząd Wojewódzki Krakowski, Wydział Kultury i Sztuki, pismem z dnia 19 lutego rb. L. K. S. I. 4. 5/46 zawiadomił biuro Delegata Ministra Oświaty do Spraw Ochrony Przyrody, iż w roku 1940 uległy zniszczeniu trzy zabytkowe lipy rosnące w Kopance nad Wisłą koło Skawiny (gmina Tyniec, powiat krakowski). — Lipy te zostały uszkodzone przy budowie ochronnego wału wiślanego, wskutek czego uschły. Dwie z nich wycięli uchodźcy z Poznańskiego, podobno na rozkaz niemieckich władz okupacyjnych, trzecia, ze zwisającymi konarami, została zniszczona podczas burzy przez piorun tak, że musiano ją usunąć. Lipy te były własnością inż. F. Prochownika ze Skawiny.

Ochrona parków

Urząd Wojewódzki Kielecki, Wydział Kultury i Sztuki, uznał za zabytek podlegający opiece prawa stary dwór i stojący obok lamus, tzw. «kaplicę ariańską» wraz z otaczającym te budowle parkiem w Ludyni w powiecie włoszczowskim. Dwór i lamus są przykładem starożytnego budownictwa, park zaś stanowi właściwe dla nich tło, posiada nadto piękne okazy sędziwych lip i grabów. Obiekt ten, pozo-

stający pod zarządem Ośrodka Ziemińskiego w Ludyni, wpisany został do rejestru zabytków województwa kieleckiego 9 stycznia rb. pod numerem 11. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z dnia 11 stycznia 1917 r. L.: KH-ZK-4/1/47).

Urząd Wojewódzki Krakowski, Wydział Kultury i Sztuki, uznał za zabytek podlegający opiece prawa były dworski park w Świdniku w powiecie limanowskim, będący własnością Skarbu Państwa, a administrowany przez Gminną Szkołę Rolniczą w Świdniku (gmina Łukowica). W parku tym obok innych sędziwych drzew rośnie kilka lip o obwodzie 400—600 cm, okazałe dęby, graby i akacje. Lipa przy zajeździe przed dworem mierzy 750 cm obwodu. — W parku znajduje się ponadto kaplica dworska i reszta cmentarza arińskiego. Całość posiada dużą wartość jako zespół krajobrazowy i kulturalno-historyczny. Orzeczenie ochronne obejmuje całość parku na terenie oznaczonym lwh. 30 p. gr. 181 i 138. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z dnia 30 stycznia 1917 r. L. KS. I-4-3/47).

Urząd Wojewódzki Łódzki uznał za zabytki podlegające opiece prawa następujące parki:

1. Były dworski park w Borkowiecach w powiecie koneckim, posiadający dużo cennych i rzadkich okazów drzew. Park ten, pozostający obecnie pod zarządem Samopomocy Chłopskiej w Borkowiecach, wpisany został do rejestru zabytków województwa łódzkiego pod numerem P. II-1. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 21 grudnia 1916 r. L. KS. XII/187/46).

2. Były dworski park w Chlewiskach w powiecie koneckim posiadający dużo okazów cennych i rzadkich drzew. Park ten, pozostający obecnie w zarządzie Samopomocy Chłopskiej w Chlewiskach, wpisany został do rejestru zabytków województwa łódzkiego pod numerem P-II-2. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 21 grudnia 1916 r. L. KS. XII/185/46).

3. Były dworski park w Siemkowiecach (w powiecie wieluńskim), w którym rośnie szereg cennych drzew, m. j. lipy o obwodzie 700 i 400 cm, dęby o obwodzie 150, 425, 400 i 300 cm. Park ten, pozostający w zarządzie Ośrodka Ziemińskiego w Siemkowiecach, wpisany został do rejestru zabytków województwa łódzkiego pod numerem P. XIV-1. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego z 21 grudnia 1916 r. L. KS. XII/186/46).

**ORGANIZACJA PAŃSTWOWEJ RADY OCHRONY PRZYRODY
I JEJ ORGANÓW**

Rozporządzenie Ministra Oświaty z dnia 23 listopada 1946 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 lutego 1937 r. o Komitetach Ochrony Przyrody

(Dz. U. R. P. z dnia 25 lutego 1947 r., nr 20, poz. 81)

Na podstawie art. 14 ustawy z dnia 10 marca 1934 r. o ochronie przyrody (Dz. U. R. P. nr 31, poz. 274) zarządzam, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 25 lutego 1937 r. o Komitetach Ochrony Przyrody (Dz. U. R. P. nr 27, poz. 195) wprowadza się zmiany następujące:

1) § 1 otrzymuje brzmienie:

«§ 1. Ustanawia się Komitety Ochrony Przyrody w Krakowie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Toruniu, Warszawie i Wrocławiu»;

2) § 4 otrzymuje brzmienie:

«§ 4. Terenem działalności Komitetu Ochrony Przyrody jest obszar objęty działalnością odpowiedniego oddziału Państwowej Rady Ochrony Przyrody, a mianowicie:

Komitet Ochrony Przyrody w Krakowie obejmuje swą działalnością obszar województw: krakowskiego, rzeszowskiego, śląskiego i kieleckiego.

Komitet Ochrony Przyrody w Lublinie obejmuje obszar województwa lubelskiego.

Komitet Ochrony Przyrody w Łodzi obejmuje obszar województwa łódzkiego oraz m. Łódź.

Komitet Ochrony Przyrody w Poznaniu obejmuje obszar województw: poznańskiego i zachodnio-pomorskiego.

Komitet Ochrony Przyrody w Toruniu obejmuje obszar województw: gdańskiego i pomorskiego.

Komitet Ochrony Przyrody w Warszawie obejmuje obszar województw: białostockiego, mazurskiego i warszawskiego oraz m. stol. Warszawę.

Komitet Ochrony Przyrody we Wrocławiu obejmuje obszar województwa wrocławskiego».

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia:

Minister Oświaty:
Czesław Wycech

Przedstawiciele ministerstw do Państwowej Rady Ochrony Przyrody

Realizując uchwałę XX Zjazdu Państwowej Rady Ochrony Przyrody odbytego w dniach 25 i 26 października 1946 r., Ministerstwo Oświaty zwróciło się z prośbą o wyznaczenie stałego przedstawiciela do Państwowej Rady Ochrony Przyrody do następujących Ministerstw: Administracji Publicznej, Spraw Zagranicznych, Obrony Narodowej, Bezpieczeństwa Publicznego, Komunikacji, Poczty i Telegrafów, Przemysłu, Rolnictwa i Reform Rolnych, Odbudowy, Ziem Odzyskanych, Kultury i Sztuki, Zdrowia, Leśnictwa oraz do Centralnego Urzędu Planowania.

Dotychczas wyznaczeni zostali następujący przedstawiciele:

1. z Ministerstwa Komunikacji dr Mieczysław Orłowicz, kierownik referatu w Wydziale Turystyki,
2. z Ministerstwa Przemysłu inż. Władysław Podwapiński, radca w Departamencie Technicznym,
3. z Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych p. Mieczysław Mniszek Tchorznicki, inspektor łowiectwa,
4. z Ministerstwa Odbudowy p. Józef Zaremba, wiceprezes Głównego Urzędu Planowania Przestrzennego,
5. z Ministerstwa Kultury i Sztuki dr inż.-arch. Gerard Ciołek, konserwator,
6. z Ministerstwa Zdrowia mgr Cyryl Kolągo, radca,
7. z Centralnego Urzędu Planowania p. Karol Smoleński, naczelnik wydziału w Departamencie Rolnictwa.

Związek Samopomocy Chłopskiej

Delegatem Państwowej Rady Ochrony Przyrody do Rady Naukowej Wydziału Nauki i Oświaty Rolniczej Związku Samopomocy Chłopskiej jest prof. dr Teodor Marchlewski.

Powołanie pierwszego fizjografa

Z końcem ubiegłego roku utworzono przy Wydziale Zieleni i Lasów Zarządu miasta Poznania stanowisko fizjografa, które od dnia 5 grudnia 1946 r. objęła mgr Janina Łuczynska-Flakowa, dawniejsza pracowniczka Zakładu Botaniki Ogólnej Uniwersytetu Poznańskiego. Obecnie opracowuje ona rodzimą szatę roślinną terenów przeznaczonych na centralny cmentarz w Junikowie.

W związku z ukazaniem się w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 grudnia 1946 r. (nr 70, poz. 384) rozporządzenia Ministra Oświaty z dnia 29 sierpnia 1946 r. w sprawie wprowadzenia gatunkowej ochrony roślin — ukaże się w druku w najbliższych dniach jako nr 65 «osobnych» wydawnictw Państwowej Rady Ochrony Przyrody
broszura pt.

WŁADYSŁAW SZAFER

Ochrona gatunkowa roślin w Polsce,

która ilustrowana jest 6 tablicami roślin chronionych, zawiera mapę rozmieszczenia parków narodowych i rezerwatów chroniących pierwotną szatę roślinną w Polsce oraz mapki zasięgów brzoju, cisa i krokusa.
